

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Uitdagen of uitsluiten? Stimuleren of controleren? 'Onder de loep'

Kuiken, F.

Publication date

2007

Document Version

Final published version

Published in

Les

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F. (2007). Uitdagen of uitsluiten? Stimuleren of controleren? 'Onder de loep'. *Les*, 25(147), 26.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Uitdagen of uitsluiten?

Stimuleren of controleren?

In april was ik op het AAAL-congres in Costa Mesa, onder de rook van Hollywood. AAAL staat voor American Association voor Applied Linguists en hun congres is het Mekka voor toegepast taalkundigen. Ook dit jaar waren er veel nieuwe resultaten en wetenswaardigheden te horen, waarvan ik er hier twee wil noemen. De eerste betreft de aandacht in Amerika voor het leren van vreemde talen die sinds het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten aanzienlijk is toegenomen. De tweede de internationale aandacht voor inburgeringstoetsen en -programma's, waarbij Nederland de lijst aanvoert van landen die de strengste eisen aan nieuwkomers stellen.

In 1984 stelde Frankie goes to Hollywood de retorische vraag 'War, what is it good for?' waarop onmiddellijk het antwoord volgde 'Absolutely nothing', maar of dat voor taaldocenten ook het geval is, is maar zeer de vraag. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kwamen de Amerikanen er snel achter dat ze zo weinig kennis van buitenlandse talen hadden, dat ze niet in staat waren de Duitsers, Japanners en andere vijandige mogendheden te verstaan, laat staan hun gecodeerde berichten te ontcijferen. De Tweede Wereldoorlog heeft daardoor in belangrijke mate bijgedragen aan de ontwikke-

Inmiddels heeft Nederland zich de twijfelachtige reputatie verworven het land te zijn dat het meest stringente beleid voert.

ling van de audiolinguale methode waar ook in Nederland jarenlang mee gewerkt is. Tijdens de Golfoorlog en aansluitend de oorlog in Irak moesten de Amerikanen andermaal constateren dat hun kennis van in dit geval het Arabisch zeer te wensen overliet. Richard Schmidt vertelde in een plenaire lezing dat van de destijds ruim 1.000 aanwezige Ame-

rikanen in Bagdad er niet meer dan 36 waren die zich in het Arabisch konden redden, waarvan maar zeven vloeiend. Inmiddels financiert het Amerikaanse leger allerlei cursussen voor onderdanen die zich willen bekwamen in talen die in het Midden-Oosten worden gesproken. Het is wrang om te bedenken dat in Amerika vreemde-taalverwerving vooral vanuit veiligheidsoverwegingen en militaire strategieën gepland wordt in plaats van uit de algemeen humane intentie in contact te komen met andere talen en culturen om elkaar beter te leren kennen en te begrijpen, zoals dat in Europa met het Europese Referentiekader wordt voorgestaan.

Een tegengestelde beweging

Overigens kwam in een colloquium over 'The misuses of language in the immigration debates' naar voren dat er voor de meeste Europese landen weinig reden is om zich op de borst te slaan wanneer het om eisen en verplichtingen gaat ten aanzien van nieuwkomers. Inmiddels heeft Nederland zich de twijfelachtige reputatie verworven het land te zijn dat het meest stringente beleid voert. Volgens Thomas Recinto vormt de toegenomen aandacht voor 'onze' landstaal, burgerschapszin en nationale identiteit een antwoord op de tendens tot globalisering die zich alom in de wereld vol-

trekt. Alsof men zich met deze tegengestelde beweging in evenwicht probeert te houden. Wordt de wereld enerzijds steeds kleiner doordat we deze via kabel, satelliet of Google letterlijk in huis halen (waarbij het Engels probleemloos als lingua franca wordt geaccepteerd), anderzijds wordt door meer of minder subtiele processen van uitsluiting voortdurend getracht mensen buiten de deur te houden. De inburgeringstoets in het buitenland en de recente discussie over de dubbele paspoorten zijn evidente voorbeelden van deze pogingen tot exclusie. Zoals de canons die de laatste tijd op allerlei gebied zijn ontwikkeld het idee van een nationaal bewustzijn moeten versterken – het wachten is nog op een canon voor Nederlands als tweede taal. De positie van het inburgeringsexamen met niveau A2 als eindterm staat in dit krachtenveld ook volop ter discussie. Want het behalen van het examen betekent voor nieuwkomers niet dat de Nederlandse maatschappij aan hun voeten ligt. Anderzijds is het de vraag waarom aan nieuwkomers die evident tot meer in staat zijn geen hogere eisen worden gesteld. Kortom, wat is nu precies de bedoeling: nieuwkomers uitdagen en stimuleren of uitsluiten en controleren?

Folkert Kuiken